

ผลของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา

ลารวรรณ ศรีสูงเนิน^{1a}, พิสิษฐ์ ศิริรักษ์², ครินทร์ ตั้งอำพรทิพย์³, จิตเกษม ทองนาค⁴,
เหมวรรณ แดงอ่อน⁴, ประสิทธิ์ธิรักษ์ เจริญผล⁴, นุญชญา ภัทรพพัฒน์⁴, สายพิน อัครปัทมานนท์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ระดับพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปีของพ่อแม่ผู้ปกครองในจังหวัดนครราชสีมา ประชากรเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กวัย 3-6 ปี ที่เรียนในศูนย์พัฒนาการเด็ก ปี 2567 ในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 73,154 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan สุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นภูมิของอำเภอและตำบล สุ่มตัวอย่างแบบง่ายในศูนย์พัฒนาการเด็กตามเป้าหมายจำนวน 382 คน ตรวจสอบแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หาคุณภาพของเครื่องมือโดยทดลองใช้แบบสอบถามที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.74 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน คือการทดสอบไคสแคว์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 46.50 มีระดับของพัฒนาการสมวัยระดับปานกลางร้อยละ 67.54 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการอยู่ระดับปานกลางร้อยละ 96.83 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กคือ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตรและลำดับที่ของบุตรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กคือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร และลำดับที่ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การส่งเสริมพัฒนาการ; เด็กวัย 3-6 ปี; พ่อแม่ ผู้ปกครอง

¹ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

² สำนักอธิการบดี วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

³ โรงพยาบาลสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

⁴ สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

^a Corresponding author: ลารวรรณ ศรีสูงเนิน E-mail: cnrtee@hotmail.com

Results of Parents' and Guardians' Development Promotion for Children Aged 3-6 Years in Nakhon Ratchasima Province

Lavun Srisungnoen^{1a}, Pisit Siriruk², Kirin Tangampornthip³,
Chitkasem Thongnak⁴, Hemwan Taengon⁴, Prasittrak Charoenphon⁴,
Nutchada Phatphruethanon⁴, Saiphin Akarapatmanon⁴

Abstract

Objectives of this cross-sectional research were to study child development, developmental promotion activities, and factors associated with development and developmental promotion activities for children aged 3-6 years by parents and guardians in Nakhon Ratchasima province. Population was 73,154 parents and guardians of children aged 3-6 years old enrolled at child development centers in 2024. Samples were 382 parents and guardians determined by Krejcie and Morgan's formular. Sampling was done using stratified sampling method at the district and sub-district levels and using simple random sampling in the targeted child development centers. The questionnaire was validated by 3 experts and tested for reliability with 30 persons yielding Cronbach's alpha coefficient of 0.74. Statistics used in this study were descriptive statistics: frequencies, percentages, means, minimums, maximums, and standard deviations and inferential statistics: Chi-square tests with $p=0.05$.

The results showed that, about 46.5 percent of the children had age-appropriate development while 67.54 percent were at a moderate level. The vast majority of the samples had moderate levels of development promotion activities (96.83 percent). Factors related to child development were educational level, monthly income, relationships with children, number of children, and order of children. Factors related to child development promotion activities were age, educational level, occupation, monthly income, relationships with children, number of children, and order of children with statistical significance at 0.05 level.

Keywords: Development promotion; Children aged 3-6 years; Parents and guardians

¹ Public Health Program, Faculty of Science and Technology, Phanomwan College of Technology

² Office of the Dean, Phanomwan College of Technology

³ Sungnoen Hospital, Nakhon Ratchasima Province

⁴ Early Childhood Education Program, Faculty of Liberal Arts, Phanomwan College of Technology

^a Corresponding author: Lavun Srisungnoen E-mail: cnrtee@hotmail.com

Received: Oct. 2, 24; Revised: Nov. 10, 24; Accepted: Nov. 10, 24; Published Online: Dec. 9, 24

บทนำ

การพัฒนามนุษย์เกิดขึ้นในทุกๆ ช่วงอายุ ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนสูงสุดคือ ช่วงปฐมวัยที่เริ่มต้นตั้งแต่มีการปฏิสนธิซึ่งเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต และเป็นช่วงวัยที่เด็กมีความกระตือรือร้นและมีความสามารถในการเรียนรู้ทุกสิ่ง หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมในช่วงปฐมวัยโอกาสทองของการพัฒนาก็จะไม่หวนกลับมาอีก ด้วยเหตุนี้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่ในครรภ์มารดาจึงไม่ใช่เพียงวาระแห่งชาติอีกต่อไป แต่เป็นวาระการพัฒนาของโลก โดยหนึ่งในเป้าหมายสำคัญด้านเด็กปฐมวัยคือ การลดอัตราการตายของเด็กและการพัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์⁽¹⁾

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต ที่ผ่านมามีการดำเนินงานเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหลายภาคส่วน เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา จนถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์หรือก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงทำให้มีหลายหน่วยงานที่ร่วมจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน แต่ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ปัญหาด้านพัฒนาการ ภาวะทุพโภชนาการ ทั้งในส่วนของภาวะโภชนาการขาด (ปัญหาส่วนใหญ่ไม่สมส่วนตามเกณฑ์) และภาวะน้ำหนักเกิน (อ้วน) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการปฐมวัย ปัญหาคุณภาพการให้บริการ ปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะการดูแลเลี้ยงดูที่ถูกต้องตามวัย⁽²⁾

อย่างไรก็ตามสิ่งที่รัฐบาลได้รณรงค์และเกิดผลเป็นรูปธรรมมีหลายประการ เช่นการให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด การส่งเสริมการได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การเฝ้าระวังโรคขาดสารไอโอดีน การจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564–2570 เพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ ลดความซ้ำซ้อนและสนองต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 โดยเฉพาะช่วงเวลาที่อยู่ร่วมกันที่บ้าน ประกอบกับปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด-19 ที่แพร่ระบาดในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยทำให้ต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินวิถีชีวิตจากสภาวะการณ์เดิมไปสู่ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal) รวมถึงระยะเวลาของการอยู่ร่วมกันที่บ้านระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับเด็กยาวนานขึ้น เมื่อเด็กอยู่บ้านนานขึ้นและใช้เวลาทั้งหมดอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงเป็นโอกาสดีที่พ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก และเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีศักยภาพในการใช้ชีวิตในสังคม⁽³⁾

ในปี พ.ศ. 2562–2565 สถานการณ์พัฒนาการเด็กในประเทศไทย พบว่า เด็กได้รับการคัดกรองร้อยละ 89.6, 90.10, 90.80 และ 79.10 ตาม ลำดับ เด็กมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 75.00, 73.40, 88.00 และ 74.50 ตามลำดับ เด็กสงสัยพัฒนาการล่าช้าร้อยละ 25.00, 26.60, 28.30 และ 15.50 ตามลำดับ เด็กได้รับการติดตามกระตุ้นพัฒนาการร้อยละ 92.1, 92.10, 93.00, 92.00 และ 86.309 ตามลำดับ เด็กพัฒนาการไม่สมวัยหลังได้รับการส่งเสริม/กระตุ้น จำนวน 3,244, 5,218, 1,541 และ 2,154 คน

ตามลำดับ ได้แก่ด้านการเคลื่อนไหว จำนวน 1,002, 1,730, 457 และ 1014 คน ตามลำดับ ด้านกล้ามเนื้อ มัดเล็ก จำนวน 1,582, 2,514, 725 และ 845 คนตามลำดับ การเข้าใจภาษา จำนวน 1,683, 2,958, 920 และ 578 คน ตามลำดับ การใช้ภาษา จำนวน 1,974, 3,504, 1,092 และ 958 คน ตามลำดับ และการช่วยเหลือตนเอง จำนวน 1,084, 1,898, 591 และ 751 คน ตามลำดับ⁽⁴⁾

ในปี 2566 ประเทศไทยมีประชากรเด็กรวย 3-6 ปี จำนวน 1,981,049 คน มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 78.59 ในเขตสุขภาพที่ 9 จำนวน 192,503 คน มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 79.00 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 73,154 คน มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 80.84 การไม่พบข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับผลของการส่งเสริม พัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา และพบว่า ในปี 2566 ประเทศไทย มีประชากรเด็กรวย 3-6 ปี จำนวน 1,981,049 คน มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 78.59 ในเขตสุขภาพที่ 9 มีประชากรเด็กรวย 3-6 ปี จำนวน 192,503 คน มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 79.00 ในจังหวัดนครราชสีมา มีประชากรเด็กรวย 3-6 ปี จำนวน 73,154 คน มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 80.84⁽⁵⁾

ดังนั้นทีมวิจัยจึงได้ศึกษาเรื่อง ผลของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กรวย 3-6 ปี โดยนำมา เป็นส่วนหนึ่งในการประเมิน การวางแผนและให้การช่วยเหลือการเฝ้าระวังและป้องกันภาวะด้อยพัฒนาการ ของเด็กเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี ของพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว มีแนวทางในการให้ความรู้และเพิ่มทักษะพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว ต่อบทบาทให้มีพฤติกรรมเฝ้าระวัง และป้องกันภาวะด้อยพัฒนาการของเด็กรวย 3-6 ปี มีแนวทาง ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังส่งเสริมพัฒนาการให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และครอบครัวให้มีพฤติกรรม ในการเฝ้าระวังและป้องกันภาวะด้อยพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สามารถนำ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องไปใช้วางแผนสนับสนุนและพัฒนาระบบบริการการดูแลสุขภาพเด็กได้ อย่างมีประสิทธิภาพและจะเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

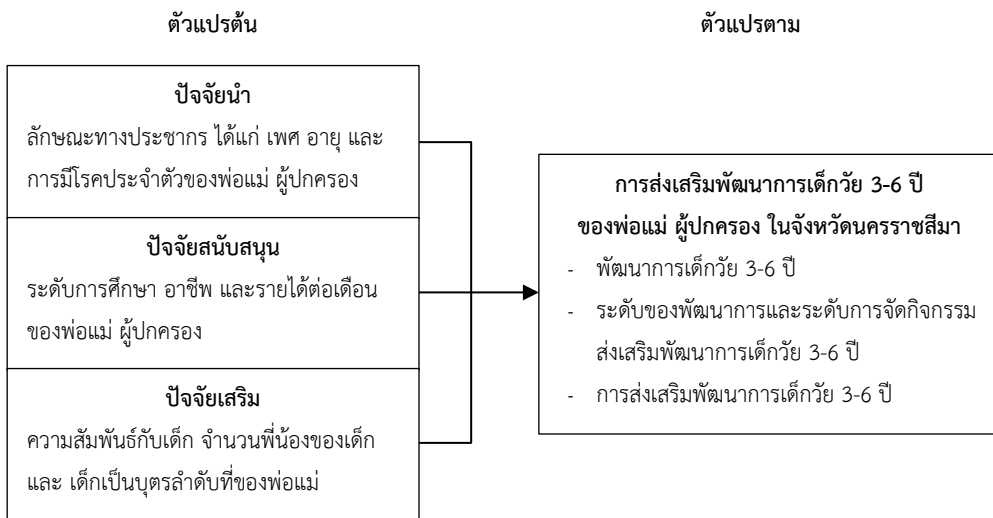
1. พัฒนาการของเด็กรวย 3-6 ปี ในจังหวัดนครราชสีมา
2. ระดับของพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา

คำถามการวิจัย

1. พัฒนาการของเด็กรวย 3-6 ปี ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร
2. ระดับของพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การกำหนดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎี PRECEDE Model หรือ PRECEDE Framework ของ Dr. Lawrence W. Green⁽⁶⁾ ใช้โดยได้กำหนด ปัจจัยนำ คือ ด้านคุณลักษณะทางประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ การมีโรคประจำตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ปัจจัยสนับสนุน คือ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และปัจจัยเสริม คือ ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนพี่น้องของเด็ก และเด็กเป็นบุตรลำดับที่เท่าใดของพ่อแม่ ตัวแปรตาม คือ พัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ระดับของพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การศึกษานี้เป็นการวิจัยภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey)

ประชากร เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กวัย 3-6 ปี ในพ.ศ 2567 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 32 อำเภอ จำนวนเด็กวัย 3-6 ปี 73,154 คน จำนวนพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำนวน 73,154 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กวัย 3-6 ปี ในพ.ศ 2567 ในจังหวัดนครราชสีมา เพศชายและหญิง และยินดีให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามของการวิจัย จำนวน 382 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan⁽⁷⁾ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็นโดยการสุ่มตามระดับชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นอำเภอและตำบล ทำการสุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอและตำบลอย่างเป็นสัดส่วน จากนั้นเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)⁽⁸⁾ ในจำนวนตามศูนย์พัฒนาการเด็กจนครบตามจำนวนเป้าหมาย จำนวน 382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นในส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี จำนวน 13 ข้อใหญ่ รวมจำนวน 40 ข้อย่อย ปรับปรุงจากแบบประเมินแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁽³⁾ ส่วนที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี จำนวน 45 ข้อใหญ่ รวมจำนวน 56 ข้อย่อย ปรับปรุงจากแบบประเมินแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁽³⁾ รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ เป็นแบบเติมคำลงในช่องว่างและเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 การประเมินพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี⁽³⁾ จำนวน 13 ข้อ จำแนกเป็น 40 ข้อย่อย เป็นแบบเลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ เมื่อตอบว่า ใช่ ให้คะแนนเป็น 2 คะแนน เมื่อตอบว่า ไม่ใช่ ให้คะแนน 0 คะแนน เมื่อตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 80 คะแนน แปลความหมายโดยการอิงเกณฑ์ของ Benjamin Bloom⁽⁹⁾ ดังนี้ 53.34-80.00 คะแนน (80.00-100.00%) หมายถึง พัฒนาการระดับสูง 26.68-53.33 คะแนน (60.00-79.99%) หมายถึง พัฒนาการระดับปานกลาง และ 00.00-26.66 คะแนน (0-59.99%) หมายถึง พัฒนาการระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 การประเมินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี⁽³⁾ ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำนวน 45 ข้อใหญ่ รวมจำนวน 56 ข้อย่อย เป็นแบบเลือกตอบ 5 ระดับ คะแนนเต็ม 280 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ประจำ	หมายถึง ปฏิบัติสัปดาห์ละ 7 วัน ให้คะแนน 5 คะแนน
บ่อย	หมายถึง ปฏิบัติสัปดาห์ละ 5-6 วัน ให้คะแนน 4 คะแนน
บางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติสัปดาห์ละ 3-4 วัน ให้คะแนน 3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติสัปดาห์ละ 1-2 วัน ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เคย	หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลยใน 7 วัน ให้คะแนน 1 คะแนน

แปลความหมายโดยการอิงเกณฑ์ของ Benjamin Bloom⁽⁹⁾ โดย 186.68-280.00 คะแนน (80-100%) หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการระดับสูง 93.34-186.67 คะแนน (60-79.99%) หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการระดับปานกลาง 0-93.33 คะแนน (0-59.99%) หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 ตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วที่มววิจัยจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความชัดเจนของเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษา แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) กับพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กวัย 3-6 ปี ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของ Cronbach⁽¹⁰⁾ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามชุดที่ 2 เท่ากับ 0.75 แบบสอบถามชุดที่ 3 เท่ากับ 0.74 ในภาพรวมเท่ากับ 0.74

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมของการวิจัยในมนุษย์จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา จึงดำเนินการเก็บข้อมูล เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ ผู้ปกครองอายุมาก อ่านหนังสือไม่คล่องหรืออ่านไม่ออกมองเห็นไม่ชัดเจน หูฟังไม่ชัดเจนขีดเขียนไม่คล่องหรือไม่เข้าใจคำถาม ทีมวิจัยผู้เก็บข้อมูลจะอ่านให้กลุ่มตัวอย่างฟังแล้วให้เลือกคำตอบ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อมูลทุกฉบับก่อนยุติการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละวัน หากพบว่าข้อมูลที่ได้อาจมีครบถ้วนได้นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจนครบสมบูรณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง วันที่ 1 พฤษภาคม 2567 ถึง 30 มิถุนายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติเชิงพรรณนา แสดงลักษณะการกระจายตัวของตัวแปรโดยแสดงจำนวน ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ เพศ อายุ การมีโรคประจำตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง อาชีพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนพี่น้องของเด็ก เด็กเป็นบุตรลำดับที่ของพ่อแม่ และจัดระดับ จำแนกรายด้าน

สถิติเชิงอนุมาน เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับ พัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ระดับของพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัคร

งานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา เลขที่ NRPH 037 ลงวันที่ 21 มีนาคม 2567 ทีมวิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ การวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ของการวิจัย ข้อมูลของอาสาสมัครทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ นำเสนอข้อมูลในภาพรวมและทำลายข้อมูลเมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้น

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี

1.1 คุณลักษณะทางประชากร ปัจจัยนำกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.50 อายุ น้อยที่สุด 21 ปี มากที่สุด 74 ปี โดยเฉลี่ย 36 ปี และมีโรคประจำตัวร้อยละ 8.10 พบโรคหอบหืดร้อยละ 2.61 ความดันโลหิตสูงร้อยละ 2.09 ไขมันสูงร้อยละ 1.57 ปัจจัยเอื้อ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 35.00 มีอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 61.50 และรายได้ต่อเดือนน้อยที่สุด 1,000 บาท/เดือน มากที่สุด 67,000 บาท/เดือน โดยเฉลี่ย 15,333.61 บาท/เดือน ปัจจัยเสริม ความสัมพันธ์กับเด็ก เป็นแม่ร้อยละ 52.70 เด็กมีพี่น้องจำนวน 2 คนร้อยละ 47.50 เด็กเป็นบุตรลำดับที่ 1 ร้อยละ 59.30

1.2 การประเมินพัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 3-4 ปี ร้อยละ 38.74 มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 11.00 กลุ่มอายุ 4-5 ปี ร้อยละ 28.53 มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 14.40 และกลุ่มอายุ 5-6 ปี ร้อยละ 32.73 มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 21.10 ในภาพรวมมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 46.50

1.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา การชวนลูกทำกิจวัตรประจำวัน งานบ้าน งานครัว และงานสวน เป็นประจำร้อยละ 7.30 การชวนลูกสร้างสรรค์งานศิลปะและงานประดิษฐ์ เป็นประจำร้อยละ 10.70 การชวนลูกเดิน ขยับเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นประจำร้อยละ 4.40 การชวนลูกเล่น (เล่นออกกำลังกลางแจ้งหรือในร่ม/เล่นน้ำ/เล่นทราย/เล่นตามจินตนาการ/เล่นอิสระ)เป็นประจำร้อยละ 4.40 การชวนลูกเล่นทดลองเป็นประจำร้อยละ 13.10 การชวนลูกอ่าน (อ่านหนังสือ เล่านิทาน) เป็นประจำร้อยละ 8.60 ในหนึ่งวันชวนลูกทำกิจกรรมอะไรดี ในภาคเช้าชวนลูกทำกิจกรรมประจำวันร้อยละ 9.10 ในภาคกลางวันชวนลูกทำกิจกรรมประจำวันร้อยละ 9.10 ในภาคบ่ายชวนลูกทำกิจกรรมประจำวันร้อยละ 2.90 ในภาคเย็นชวนลูกทำกิจกรรมประจำวันร้อยละ 3.10 ในภาคกลางคืนก่อนนอนชวนลูกทำกิจกรรมประจำวันร้อยละ 7.00 และจัดให้เด็กเข้านอนส่วนใหญ่เวลา 20.00 น. ร้อยละ 29.80 เข้านอนดึกที่สุดเวลา 22.30 น. ร้อยละ 0.50

2. ระดับพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี

2.1 การจัดระดับพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา มีระดับของพัฒนาการสมวัยระดับสูงร้อยละ 2.36 มีระดับของพัฒนาการสมวัยระดับปานกลางร้อยละ 67.54 มีระดับของพัฒนาการสมวัยระดับต่ำร้อยละ 30.10 มีระดับของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการระดับสูงร้อยละ 0.30 มีระดับของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการระดับปานกลางร้อยละ 96.83 มีระดับของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการระดับต่ำร้อยละ 2.87 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดระดับพัฒนาการและระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี (n=382)

ข้อมูล	Mean	SD	Min	Max	การแปลผล
พัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี	40.00	9.22	27.00	53.00	ระดับปานกลาง
การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี	139.79	35.64	93.33	186.25	ระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี

3.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก

ในเด็กอายุ 3-4 ปี ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร และลำดับที่ของบุตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในเด็กอายุ 4-5 ปี ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก คือ อายุ รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในเด็กอายุ 5-6 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ อายุ และรายได้ต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในภาพรวม เด็กอายุ 3-6 ปี คือ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร และลำดับที่ของบุตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี

ปัจจัย	อายุ 3-4 ปี (n=148)		อายุ 4-5 ปี (n=109)		อายุ 5-6 ปี (n=125)		ภาพรวม (n=382)	
	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
ปัจจัยนำ								
เพศ	55.68	0.44	28.23	0.42	6.39	0.65	12.46	0.43
อายุ	27.37	0.01*	16.13	0.01*	69.69	0.01*	53.81	0.01*
การมีโรคประจำตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	52.75	0.16	37.28	0.24	9.19	0.37	10.99	0.16
ปัจจัยเอื้อ								
ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	36.74	0.05*	24.48	0.08	10.75	0.11	82.38	0.05*
อาชีพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	21.75	0.06	14.74	0.08	10.86	0.06	65.89	0.06
รายได้ต่อเดือนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	16.94	0.01*	79.13	0.01*	46.29	0.01*	37.54	0.01*
ปัจจัยเสริม								
ความสัมพันธ์กับเด็ก	30.89	0.03*	21.63	0.05*	44.21	0.08	69.34	0.03*
จำนวนพี่น้องของเด็ก	23.50	0.03*	11.34	0.26	38.90	0.36	47.93	0.03*
เด็กเป็นบุตรลำดับที่ของพ่อแม่	26.66	0.03*	12.07	0.18	37.56	0.28	47.80	0.03*

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$

3.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ในภาพรวมเด็กวัย 3-6 ปี คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร และลำดับที่ของบุตร ดังตารางที่ 3, 4 และ 5

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี ในด้านการชวนลูกทำกิจวัตรประจำวัน ชวนลูกสร้างสรรค์ งานศิลปะ และงานประดิษฐ์ ชวนลูกเต้น ขยับเคลื่อนไหวร่างกาย และชวนลูกเล่น (n=382)

ปัจจัย	ชวนลูกทำกิจวัตร ประจำวัน		ชวนลูกสร้างสรรค์ งานศิลปะ และงาน ประดิษฐ์		ชวนลูกเต้นขยับ เคลื่อนไหวร่างกาย		ชวนลูกเล่น	
	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
เพศ	34.61	0.43	56.17	0.43	30.00	0.43	35.52	0.43
อายุ	15.86	0.01*	27.32	0.01*	17.38	0.01	15.42	0.01*
การมีโรคประจำตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	48.45	0.16	31.15	0.16	47.52	0.16	32.11	0.16

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี ในด้านการชวนลูกทำกิจวัตรประจำวัน ชวนลูกสร้างสรรค์งานศิลปะ และงานประดิษฐ์ ชวนลูกเต้น ขยับเคลื่อนไหวร่างกาย และชวนลูกเล่น (n=382)

ปัจจัย	ชวนลูกทำกิจวัตรประจำวัน		ชวนลูกสร้างสรรค์งานศิลปะ และงานประดิษฐ์		ชวนลูกเต้นขยับเคลื่อนไหวร่างกาย		ชวนลูกเล่น	
	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
ระดับการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครอง	23.61	0.05*	41.85	0.05*	39.18	0.05*	28.60	0.05*
อาชีพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	22.86	0.06	48.29	0.06	35.01	0.06	23.11	0.06
รายได้ต่อเดือนของพ่อแม่ผู้ปกครอง	83.52	0.01*	15.31	0.01*	13.17	0.01*	13.01	0.01*
ความสัมพันธ์กับเด็ก	23.26	0.03*	64.09	0.03*	31.72	0.03*	26.40	0.03*
จำนวนพี่น้องของเด็ก	10.37	0.03*	16.69	0.03*	15.38	0.03*	77.31	0.03*
เด็กเป็นบุตรลำดับที่ของพ่อแม่	13.81	0.03*	22.09	0.03*	89.40	0.03*	82.48	0.03*

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p=0.05

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี ในด้านการชวนลูกเล่นทดลอง ชวนลูกอ่าน (อ่านหนังสือ เล่านิทาน) ชวนลูกทำกิจกรรมในภาคเช้า และชวนลูกทำกิจกรรมในภาคกลางวัน (n=382)

ปัจจัย	ชวนลูกเล่นทดลอง		ชวนลูกอ่าน (อ่านหนังสือ เล่านิทาน)		ชวนลูกทำกิจกรรมในภาคเช้า		ชวนลูกทำกิจกรรมในภาคกลางวัน	
	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
เพศ	49.82	1.72	33.98	0.43	11.43	0.43	8.98	0.43
อายุ	15.41	0.02*	31.25	0.01*	50.32	0.01*	11.29	0.01*
การมีโรคประจำตัวของพ่อแม่ผู้ปกครอง	37.11	0.65	90.86	0.16	10.99	0.16	57.60	0.16
ระดับการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครอง	23.16	0.21	62.57	0.05*	70.33	0.05*	31.06	0.05*
อาชีพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	31.32	0.25	47.15	0.06	59.19	0.06	17.10	0.06
รายได้ต่อเดือนของพ่อแม่ผู้ปกครอง	10.82	0.02*	12.38	0.01*	26.53	0.01*	57.98	0.01*
ความสัมพันธ์กับเด็ก	31.13	0.13	43.33	0.03*	54.28	0.03*	19.32	0.03*
จำนวนพี่น้องของเด็ก	84.43	0.10	22.80	0.03*	42.22	0.03*	52.97	0.03*
เด็กเป็นบุตรลำดับที่ของพ่อแม่	55.04	0.10	16.65	0.03*	43.53	0.03*	73.15	0.03*

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p=0.05

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย 3-6 ปี ในด้านชวนลูกทำกิจกรรมในภาคบ่าย ชวนลูกทำกิจกรรมภาคเย็น ชวนลูกทำกิจกรรมในภาคกลางคืนก่อนนอน และในภาพรวม (n=382)

ปัจจัย	ชวนลูกทำกิจกรรมใน...						ภาพรวม	
	ภาคบ่าย		ภาคเย็น		ภาคกลางคืนก่อนนอน			
	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
ปัจจัยนำ								
เพศ	23.39	0.43	40.86	0.43	49.53	0.21	22.05	0.21
อายุ	17.37	0.01*	14.36	0.01*	19.13	0.00*	10.96	0.08
การมีโรคประจำตัวของพ่อแม่ผู้ปกครอง	46.61	0.16	39.01	0.16	40.86	0.08	31.69	0.08
ปัจจัยเอื้อ								
ระดับการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครอง	40.77	0.05*	22.94	0.05*	32.51	0.03*	15.74	0.03*
อาชีพของพ่อแม่ผู้ปกครอง	30.73	0.06	24.60	0.06	27.78	0.23	13.43	0.03*
รายได้ต่อเดือนของพ่อแม่ผู้ปกครอง	84.32	0.01*	77.10	0.01*	15.43	0.00*	68.32	0.00*
ปัจจัยเสริม								
ความสัมพันธ์กับเด็ก	19.10	0.03*	28.58	0.03*	32.20	0.02*	14.41	0.02*
จำนวนพี่น้องของเด็ก	10.90	0.03*	75.50	0.03*	11.01	0.01*	63.58	0.01*
เด็กเป็นบุตรลำดับที่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง	73.15	0.03*	95.25	0.03*	13.77	0.01*	65.58	0.01*

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p=0.05$

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้พบว่า กลุ่มอายุ 3-4 ปีมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 11.00 กลุ่มอายุ 4-5 ปีมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 14.40 และกลุ่มอายุ 5-6 ปีมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 21.10 ควรมีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและครูพี่เลี้ยง หรือมีความร่วมมือในด้านการเสริมความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการประเมินส่งเสริมกระตุ้นพัฒนาการเด็กให้มีความรู้และตามเกณฑ์ พบว่า ในภาพรวมเด็กวัย 3-6 ปีมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 46.50

ระดับของพัฒนาการสมวัยส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลางร้อยละ 67.54 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Khanam and Khan⁽¹¹⁾ พบว่า พัฒนาการไม่สมวัยร้อยละ 25.27 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลาวรรณ ศรีสูงเนินและคณะ⁽¹²⁾ ที่พบว่าระดับพัฒนาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปริญญ ชัยกองเกียรติ⁽¹³⁾ ที่พบว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มนี้มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 48.00 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ยุทธนา ศิลปรัสมิ และคณะ⁽¹⁴⁾ ที่พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 64.44 ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชฎา ประจุทะเก⁽¹⁵⁾ ที่พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย

รวมร้อยละ 66.9 ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อาริสรา ทองเหม และคณะ⁽¹⁶⁾ ที่พบว่า มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 65.40

การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการที่เป็นประจำหมายถึงปฏิบัติสัปดาห์ละ 7 วัน แต่ละกิจกรรมมีระดับของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ปองทิพย์ ใจเมา⁽¹⁷⁾ ที่พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เท่ากับ 51.33 คะแนน(SD=6.64) จัดอยู่ในระดับสูง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรศิริ แสนดุ่มและวราภรณ์ นาคะศิริ⁽¹⁸⁾ ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิต อนุบาลราชมงคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร และลำดับที่ของบุตร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร และลำดับที่ของบุตร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปริญญ ชัยกองเกียรติ⁽¹³⁾ ที่พบว่าปัจจัยด้านมารดา ได้แก่ อายุ มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชฎา ประจตุพะเก⁽¹⁵⁾ ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ $p < 0.05$ ได้แก่ อายุมารดา ระดับการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลาวรรณ ศรีสูงเนิน และคณะ⁽¹²⁾ ที่พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กอายุ 2 ปี ถึง 5 ปี คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา การได้รับการอบรม การเล่นกับเด็ก และการกอดเด็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิชกุล พิชาชาญ และคณะ⁽¹⁹⁾ ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัยคือ ปัจจัยด้านมารดา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว การฝากครรภ์ การได้รับยาธาตุเหล็กเสริมไอโอดีนระหว่างตั้งครรภ์ของมารดา การเจ็บป่วยหรือใช้ยาระหว่างการตั้งครรภ์ โรคประจำตัว ประวัติการดื่มแอลกอฮอล์ของมารดา การให้นมบุตร และความกังวลของบิดามารดาต่อพัฒนาการของเด็ก ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยุทธนา ศิลปรัสมิ และคณะ⁽¹⁴⁾ ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าประกอบด้วยความสัมพันธ์ของผู้เลี้ยงดูและเด็ก

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ด้านนโยบาย ควรมีแผนงานโครงการให้เกิดการสร้างเสริมความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการประเมินพัฒนาการเด็กและการจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาการเด็กทุกระดับ
2. ด้านการปฏิบัติ ควรเพิ่มทักษะการพัฒนาตนเองในการประเมินพัฒนาการเด็กตามวัยและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชนอย่างต่อเนื่อง
3. ด้านการมีส่วนร่วม ควรเผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัยแก่ประชาชนในชุมชน สถาบัน องค์กรภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กในกลุ่มอายุอื่น เช่น เด็ก 0-1 ปี, 1-2 ปี เนื่องจากเด็กวัยนี้อยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองจะได้รับความรู้ มีทักษะในการประเมินพัฒนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการได้ถูกต้อง
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารศูนย์พัฒนาการเด็กในการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมลดพัฒนาการเด็กไม่สมวัย พฤติกรรมส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัยอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้สมบูรณ์ด้วยดี ทีมวิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2562.
2. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2564-2567). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2564.
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2560.
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. แนวทางการดำเนินงาน แผนปฏิบัติการสาธารณสุข จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: โชคชัยเจริญมาร์เก็ตติ้ง; 2566.
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. แนวทางการดำเนินงาน แผนปฏิบัติการสาธารณสุข จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: โชคชัยเจริญมาร์เก็ตติ้ง; 2567.
6. Green LW, Kreuter MW. Health Promotion Planning: An Education and Environmental Approach. Toronto: May-field Publishing Company; 1991.
7. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement; 1997;30(3):607-10.
8. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุริยาสาสน์การพิมพ์; 2553.
9. บุญธรรม กิจปรีดาภิรตสุทธิ. สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จามจุรี โปรดักส์; 2553.

10. สุวิมล ติรกันนท. การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2549
11. Khanam SJ, Khan MN. Examining the influence of child nutritional disorders on early childhood development in Bangladesh: insights from the multiple indicator cluster survey. Public Health Nutr. 2024 Feb 22;27(1):e76. doi: 10.1017/S1368980024000521.
12. ลาวรรณ ศรีสูงเนิน, พิสิษฐ์ ศิริรักษ์, สรัญธร ฉันทวรเทพ,จิตเกษม ทองนาค และ กัลยา นิมจิต. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กอายุ 2 ปี ถึง 5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครราชสีมา. ในการประชุมวิชาการด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชนระดับชาติครั้งที่ 4. วันที่ 7 พฤษภาคม 2564. ณ วิทยาลัยโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน. กรุงเทพฯ; มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.2564;21(3):393-6.
13. ปรีณัฐ ชัยกองเกียรติ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสงสัยล่าช้าของเด็กปฐมวัย. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์; 2561: 5(2),161-71.
14. ยุทธนา ศิลปรัสมิ, สิตา ฤทธิธำธรรม, วิมา ฤทธิประเสริฐ, เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ. การศึกษาพัฒนาการไม่สมวัยของเด็กปฐมวัยในจังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; 2560.
15. ชัชฎา ประจูดทะเล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตสุขภาพที่ 9 ปี 2560. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2561;28(12):5-20.
16. อาริสรา ทองเหม, จินตนา พัฒนพงศ์ธร, ปราณี พงษ์จินดา. เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย: กรณีพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขต กองทัพภาคที่ 3. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการและการวิจัย สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ; 2563.
17. ปองทิพย์ ใจเมา. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2565.
18. พรศิริ แสนคุ้ม, วราภรณ์ นาคะศิริ. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชมงคล. วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 2566;66(1): 75-85.
19. นิชกุล พิชชาชาญ, กิตติพงษ์ สอนล้อม, ศิริภัทรา จุฑามณี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. วารสารโรงพยาบาลสิงห์บุรี 2566;31(3):128-42.